

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

Dewon (419 do 358 milionów lat temu) to okres w historii Ziemi, w którym w morzach żyło wiele zwierząt niepodobnych do dzisiejszych. Najliczniejszymi osiadłymi zwierzętami nie były, jak dzisiaj, małże, ale ramienionogi – typ dziś reliktowy (400 gatunków) o podobnej muszli, lecz zupełnie innej anatomii. Bogate fauny dewońskich ramienionogów kopalnych znane są z obszaru dzisiejszych Gór Świętokrzyskich, które wtedy pokryte były morzem i leżały w strefie równikowej.

Na wielu obszarach świata w środkowej części dewonu (piętro żywet, nazwane tak od francuskiego miasta Givet, gdzie skały tego wieku zostały uznane przez międzynarodową społeczność uczonych za wykształcone w sposób wzorcowy) zaznacza się gwałtowna wymiana faun; jedne gatunki wymierają, a na ich miejsce wkraczają inne, nie pochodzące od poprzednich mieszkańców tych terenów. Wymianę tę określa się nazwą wydarzenia Taghanic (od nazwy miejscowej we wschodniej części Ameryki Północnej, gdzie opisano je najpełniej). Wstępne wyniki wskazują na to, że fauny ramienionogowe na obszarze dzisiejszych Gór Świętokrzyskich rozwijały się przez co najmniej cały żywet bez przeszkód, a zatem na tym obszarze wydarzenie Taghanic nie miało miejsca. Byłoby to ewenementem na skalę światową.

Celem projektu jest potwierdzenie tej hipotezy, a badania będą polegały na zestawieniu wszystkich dostępnych danych dotyczących ramienionogów środkowego dewonu (i najniższej części górnego) na obszarze dzisiejszych Gór Świętokrzyskich (w tym wykopaliska celem bardziej szczegółowego rozpoznania faun niedostatecznie zbadanych) i różnorakie porównania (z równowiekowymi faunami różnych obszarów, np. Maroka i Ameryki Północnej). Badania porównawcze będą się odbywały przy pomocy metod matematycznych (statystycznych) celem wykazania nieprzypadkowości (istotności) zaobserwowanych zjawisk.

Fauny kopalne są ważnym elementem narodowego dziedzictwa przyrodniczego. Odslonięcia z tymi faunami mogą stać się punktami geoturystycznymi i dzięki temu nabrać znaczenia ogólnospołecznego, a nawet ekonomicznego (rozwój turystyki).